

Bruxelles, 9.12.2015.
SWD(2015) 275 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

Priložen dokumentu

Prijedlozi direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o

(1) određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja

i

(2) određenim aspektima ugovora o prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na daljinu

{ COM(2015) 634 final }
{ SWD(2015) 274 final }

Sažetak
Procjena učinka za direktive o isporuci digitalnog sadržaja te prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na daljinu
A. Potreba za djelovanjem
Zašto? Što je problem koji iziskuje rješenje?
<p>Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta odnosi se na isporuku digitalnog sadržaja i prodaju robe na internetu jer udio e-trgovine u maloprodajnom sektoru EU-a raste brže od trgovine izvan interneta i ne bi trebalo propustiti znatan neiskorišteni potencijal rasta e-trgovine.</p> <p>Kao jednu od glavnih prepreka 39 % poduzeća koja ostvaruju prodaju na internetu, ali ne prekograničnu, navodi različita nacionalna ugovorna prava. To se prije svega odnosi na pravne lijekove u slučaju neispravnih proizvoda (49 % maloprodajnih trgovaca na internetu iz EU-a i 67 % onih koji su uključeni u prekograničnu prodaju na internetu ili razmatraju takvu prodaju). Zbog različitih nacionalnih pravila ugovornog prava maloprodajna poduzeća koja posluju s potrošačima (B2C) imaju jednokratne troškove od približno 4 milijarde eura, pri čemu ti troškovi najviše pogađaju mikropoduzeća i mala poduzeća.</p> <p>Potrošači se ne osjećaju sigurnima pri prekograničnoj kupovini na internetu. Jedan je od glavnih razloga nesigurnost u pogledu njihovih ključnih ugovornih prava. Zbog toga propuštaju prilike i suočavaju se sa suženim rasponom robe po manje konkurentnim cijenama. Jednako tako trpe štetu zbog nedostatka jasnih ugovornih prava u pogledu neispravnog digitalnog sadržaja. Kombinirana vrijednost financijske štete koja proizlazi iz najnovijeg problema koji uključuje samo četiri vrste digitalnog sadržaja i vremena utrošenog na nastojanje rješavanje problema u posljednjih 12 mjeseci procijenjena je na između 9 i 11 milijardi eura.</p>
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
<p>Općeniti je cilj inicijative pridonijeti bržem rastu jedinstvenog digitalnog tržišta na dobrobit potrošača i poduzeća. Očekuje se trajno povećanje godišnjeg BDP-a EU-a od približno 4 milijarde eura. Uklanjanjem prepreka koje se odnose na ugovorno pravo i kojima se otežava prekogranična internetska trgovina smanjit će se poslovni troškovi proizišli iz razlika u ugovornom pravu i nesigurnost s kojom su suočena poduzeća zbog složenosti pravnog okvira. Inicijativom će se povećati povjerenje potrošača osiguravanjem jedinstvenih pravila te jasnih potrošačkih prava.</p>
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
<p>Države članice ne bi mogle na vlastitu inicijativu ukloniti prepreke uzrokovane razlikama u nacionalnim pravima. Svaka država članica pojedinačno ne bi mogla osigurati potpunu usklađenost svojeg zakonodavstva sa zakonodavstvima drugih država članica. U pogledu robe ovom će se inicijativom potrošačima osigurati ciljane i potpuno usklađena ugovorna prava za internetsku kupovinu i drugu kupovinu na daljinu. Na taj će se način smanjiti troškovi poduzeća te će stoga korisnici moći iskoristiti veću ponudu po konkurentnijim cijenama. Kada je riječ o digitalnom sadržaju, njome će se stvoriti pravna sigurnost za poduzeća koja žele prodavati u drugim državama članicama. Istovremeno će se osigurati usklađena potrošačka prava s visokom razinom zaštite potrošača. Zahvaljujući tome potrošači će moći jednostavnije kupovati, a poduzeća prodavati digitalni sadržaj i robu na internetu na cjelokupnom jedinstvenom digitalnom tržištu. Time će se spriječiti fragmentacija pravila za digitalne sadržaje jer države članice počinju pojedinačno donositi zakone u tom području.</p>
B. Rješenja
Koje su zakonodavne i nezakonodavne mogućnosti politika razmatrane? Daje li se prednost nekom odabiru? Zašto?
<p>Najpoželjnija mogućnost (prva mogućnost: ciljanim i potpuno usklađenim pravilima za digitalni sadržaj i robu) smanjit će se troškovi prekograničnih transakcija trgovaca povezani s ugovornom pravom. Jačanje tržišnog natjecanja dovest će do ukupnog povećanja trgovine. Potrošači će imati koristi od većeg izbora po konkurentnijim cijenama. Potrošači će imati jasan skup prava u cijelom EU-u i stoga će se osjećati sigurnijima na jedinstvenom digitalnom tržištu. Druge su predviđene mogućnosti bile sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • druga mogućnost: ciljane i potpuno usklađena pravila za digitalni sadržaj – Primjena trgovačkog prava u kombinaciji s postojećim usklađenim pravilima koja se odnose na robu. • treća mogućnost: ciljane i potpuno usklađena pravila za digitalni sadržaj uz nepromijenjenu politiku u području roba. • četvrta mogućnost: pravila o minimalnoj usklađenosti za digitalni sadržaj uz nepromijenjenu politiku u području roba. • peta mogućnost: dobrovoljni europski tipski ugovor u kombinaciji sa znakom pouzdanosti EU-a.
Tko podržava koju mogućnost?
<p>Kad je riječ o <u>digitalnom sadržaju</u>, većina glavnih poslovnih dionika vidi potrebu za djelovanjem EU-a u obliku potpunog usklađivanja. Industrija informacijskih tehnologija u većoj je mjeri podijeljena. Organizacije za zaštitu potrošača prepoznaju potrebu za djelovanjem i podupiru potpuno usklađivanje pod uvjetom da je zajamčena visoka razina zaštite potrošača. Većina država članica koje su odgovorile isto tako pozdravlja djelovanje EU-a</p>

povezano s digitalnim sadržajem. Kada je riječ o robi, poduzeća također podržavaju djelovanje na razini EU-a. Dok bi većina njih poduprla potpuno usklađivanje, drugi bi prednost dali primjeni trgovačkog prava. Nekoliko se država članica i udruga potrošača protivi izmjeni Uredbe Rim I. Organizacije za zaštitu potrošača poduprle bi potpuno usklađivanje samo ako je razina zaštite potrošača visoka i ako se ne smanje postojeće nacionalne razine zaštite potrošača. Države članice podijeljene su u pogledu potrebe za djelovanjem. Gotovo svi ispitanici iskazali su želju da rade samo s ugovorima između poduzeća i potrošača za digitalni sadržaj i za robu. Većina dionika upozorava na moguću fragmentaciju između prodaje robe na internetu i izvan njega. Međutim, Komisija će poduzeti potrebne mjere kako bi se izbjegla takva fragmentacija, a prednosti koje bi se ostvarile kad bi se djelovalo sada veće su od rizika fragmentacije prava.

C. Učinci najpoželjnije mogućnosti

Koje su koristi najpoželjnije mogućnosti?

Najpoželjnijom mogućnošću politike uklonit će se prepreke za prekograničnu internetsku trgovinu povezane s ugovornim pravom za potrošače i trgovce. Uklanjanje tih prepreka poticaj je za prekograničnu trgovinu: ako se uklone prepreke povezane s ugovornim pravom, broj poduzeća koja se bave prekograničnom prodajom na internetu moći će se povećati za pet postotnih bodova. Prema vrlo skromnoj procjeni, to bi značilo da bi se dodatne 122 000 poduzeća bavilo prekograničnom prodajom na internetu. Izvoz unutar EU-a povećat će se za 0,04 %, što odgovara iznosu od približno jedne milijarde eura.

Povećanje internetskog maloprodajnog natjecanja dovest će do smanjenja maloprodajnih cijena u svim državama članicama u prosjeku za -0,25 % na razini EU-a. Posljedica tog smanjenja cijena i povećanja povjerenja potrošača proizišlog iz jedinstvenih prava EU-a bit će dodatna potražnja potrošača. Potrošnja kućanstava, koja je odraz dobrobiti potrošača, povećat će se u svakoj državi članici u prosjeku za +0,23 % na razini EU-a, što odgovara iznosu od približno €18 milijardi eura. Broj potrošača koji kupuju na internetu u drugim zemljama mogao bi se povećati za gotovo sedam postotnih bodova. To znači da bi osam do 13 milijuna dodatnih potrošača počelo kupovati na internetu u drugim zemljama. Prosječan iznos koji svaki prekogranični kupac potroši godišnje isto bi se tako povećao za 40 eura. To će povećanje ponude i potražnje imati izravne učinke na glavne makroekonomske varijable u svakoj državi članici i u EU-u kao cjelini. Očekuje se ukupno povećanje stvarnog BDP-a EU-a za 0,03 %, što predstavlja trajno povećanje godišnjeg BDP-a EU-a od približno 4 milijarde eura.

Koji su troškovi najpoželjnije mogućnosti?

U vezi s troškovima usklađivanja, poduzeća će imati jednokratne troškove povezane s prilagodbom svojih ugovora novim pravilima. Ti troškovi iznose približno 7 000 eura po poduzeću. Međutim, ti će troškovi biti i više nego nadoknađeni činjenicom da će trgovci zainteresirani za izvoz moći prodavati potrošačima u svim državama članicama EU-a bez dodatnih troškova povezanih s ugovornim pravom za prilagodbu svojih ugovora obveznim pravilima ugovornog prava svake države članice. Poduzeća će imati i troškove povezane s konkretnim posljedicama primjene novih pravila na njihove ugovore s potrošačima. Međutim, ne može se ocijeniti razina tih troškova jer će oni ovisiti, na primjer, o tome isporučuje li poduzeće neispravne proizvode i u kojoj mjeri.

Kako će to utjecati na poduzeća, mala i srednja poduzeća i mikropoduzeća?

Poduzeća će se suočiti s troškovima radi usklađivanja s novim pravom, ali ostvarit će više koristi od potpuno usklađenih pravila za izvoz robe i digitalnog sadržaja u cijelom EU-u. Mikropoduzeća neće biti izuzeta iz novog zakonodavstva koje će se u potpunosti primjenjivati na mala i srednja poduzeća: izuzećima bi se smanjilo povjerenje potrošača pri kupnji od tih poduzeća. Nema opravdanja za to da se potrošačima pruži manja zaštita kada kupuju od malih i srednjih poduzeća umjesto od većih dobavljača. Time bi se posljedično za potrošače narušile prednosti postojanja jedinstvenog skupa pravila koja se primjenjuju u cijelom EU-u. Inicijativa će biti posebno korisna za mala i srednja poduzeća, na koja u većoj mjeri utječu troškovi prilagodbe njihovih ugovora obveznim pravilima drugih država članica i koja su često ograničena na svoje domaće tržište. Za njih je važna vanjska trgovina jer tako mogu iskoristiti prednosti ekonomije razmjera. Mala i srednja poduzeća suočena su s problemom pronalaženja potrošača. S tim bi se lakše nosila u internetskom okruženju jer im je na internetu omogućena prodaja uz manje troškove u odnosu na trgovinu izvan interneta.

Hoće li to znatno utjecati na državne proračune i uprave?

Osim obveze prijenosa direktiva u nacionalno pravo i njihove provedbe, nema praktičnih posljedica za javne uprave. Jedinstvenim pravilima ugovornog prava o neispravnim proizvodima u EU-u olakšat će se provedba u državama članicama, a posebno prekogranične zajedničke provedbene mjere koje poduzimaju tijela za suradnju u zaštiti potrošača.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Inicijativa će imati pozitivan učinak na temeljna prava. Inicijativom će se osigurati ujednačena visoka razina zaštite potrošača širom EU-a (članak 38. Povelje o temeljnim pravima), iako će u određenim državama članicama to uzrokovati promjene u razini zaštite kada je riječ o robi. Njome će se povećati svijest potrošača o gospodarskoj vrijednosti njihovih osobnih podataka u skladu s člancima 7. i 8. Povelje te s postojećim i budućim pravom EU-a. Poduzeća će lakše prodavati na domaćem tržištu i u drugim zemljama (članak 16.). Jedinstvenim će se pravilima olakšati ostvarivanje prava na učinkoviti pravni lijek pred sudovima (članak 47.).

D. Daljnje mjere

Kada će se ova politika preispitati?

Komisija će pratiti provedbu direktiva i pokrenuti postupak ocjene kako bi procijenila koliko se učinkovito ostvaruju njihovi ciljevi pet godina nakon početka njihove primjene.